

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ» НАПН УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ЛЮБЛІНСЬКА ВИЩА ШКОЛА В РИКАХ (Польща)
ЄВРОПЕЙСЬКА ВИЩА ШКОЛА МЕДИЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ НАУК
У ВАРШАВІ (Польща)
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВІАДРІНА
У ФРАНКФУРТІ-НА-ОДЕРІ (Німеччина)
УНІВЕРСИТЕТ МАРМАРА (Турецька Республіка)
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю**

**ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС СЬОГОДЕННЯ:
ДОСЯГНЕННЯ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

**м. Тернопіль
2025**

Освітній процес сьогодення: досягнення, виклики, перспективи : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Тернопіль, 25 квітня 2025 року) / Редколегія: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, О. Я. Колодійчук, Г. Р. Корицька, О. Р. Олексюк, Ю. М. Починок, В. Я. Гайда, І. І. Подлесна. Тернопіль, 2025. 388 с.

У збірнику публікуються тези доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Освітній процес сьогодення: досягнення, виклики, перспективи», яку проведено на базі Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти 25 квітня 2025 року.

Усі матеріали збірника подаються в редакції авторів. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори.

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти (протокол № 2 від 09.05.2025 р.)

- teachers provide students the material to be used;
- encourage them to think and express their ideas without hesitation;
- encourage that all answers, views, ideas are important and valued;
- support students' ideas;
- responding to students' incorrect or incomplete answers, giving the cues;
- praise the students for their activity [2].

The method of discussion is very compatible for medical students to achieve communicative competence. It is a unique way to use English purposefully and acquire the valuable skills.

Every technique that is applied in the process of learning and teaching has strong and weak points. Having analyzed this type of speaking activity we can conclude that strong points of discussion technique are:

- it encourages students to communicate;
- introduces global issues to be discussed;
- teaches to express his/her own opinion;
- develops critical thinking;
- develops research skills and improve the efficiency of scientific communication.

We believe that the more students communicate and speak, the better are practical classes organized because the main goal in learning a foreign language is the ability to communicate this language. Our practical experience proves that applying discussion teaching method is essential for achieving this goal.

References

1. Littlewood, W. (2008). Communicative Language Teaching. Cambridge University Press.
2. Pometyn, O., Pyrozhenko L. (2002). Interaktyvni tekhnolohii navchaniia: teoriia, praktyka, dosvid [Interactive teaching technologies: theory, practice, experience]. Kyiv: A.P.N. [In Ukrainian].
3. Sichkaruk, O. (2006). Interaktyvni metody navchannia v vyshchii shkoli [Interactive teaching methods in higher school]. Kyiv: Takson [In Ukrainian].
4. Vorona, I.I., Prokop, I.A. (2020). Professional culture in the context of future doctor training. Medychna osvita – Medical Education, 1.

БОЧАР І. Й.

*доцент кафедри сфери обслуговування, технологій
та охорони праці*

ТНПУ ім. В. Гнатюка

БАБАЙ О. Д.

магістр,

igorbochar8414@ukr.net

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ З ОСНОВ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Анотація. Успішна реалізація завдань із підготовки фахівців із вищою освітою великою мірою залежить від висококваліфікованого педагогічного складу, який має глибокі наукові знання, розвинений творчий потенціал і досконало володіє методикою організації освітнього процесу. У сучасних умовах глобальних змін особливо важливо, щоб фахівець, який вступає на освітній ринок праці, не лише володів фундаментальними теоретичними знаннями, а й умів оперативно реагувати на нові виклики, застосовуючи гнучкі та інноваційні підходи.

Ключові слова: охорона праці, професійні компетентності, методичні рекомендації, наукові дослідження.

Сучасне становлення України як економічно могутньої європейської держави передбачає посилення виробничої діяльності, зокрема за рахунок розвитку інтелектуального потенціалу. За таких обставин особливої важливості набуває питання підготовки молодого покоління до ефективного використання професійних компетентностей і залучення його до творчого процесу. Відповідно, відбувається підвищення вимог до викладання й опанування основ охорони праці та безпеки життєдіяльності.

Стрімка модернізація суспільства зобов'язує заклади освіти впроваджувати новітні підходи у підготовці фахівців, які вміють самостійно приймати управлінські рішення, реалізовувати їх у практичній площині та прагнути до постійного професійного вдосконалення.

Комплексне забезпечення освітнього процесу в навчальних закладах орієнтується на такі основні складові: оптимальний добір методів організації й супроводу навчально-виховної роботи; стимулюючий вплив педагога на формування професіоналізму; ефективний моніторинг результативності задля визначення дієвості освітньої діяльності.

Аналіз практичної діяльності освітніх установ свідчить, що питання формування професійних компетентностей студентства все ще не дістало належного втілення у навчальному процесі. Постає суперечність між нагальною потребою формувати професійні компетентності для підвищення якості навчально-виховної роботи та недостатнім науково-методичним забезпеченням цього процесу. Зазначена проблема загострюється з огляду на динамічні зміни суспільних пріоритетів, що зумовлює більш жорсткі вимоги до професійного рівня випускників і здатності застосовувати знання для гарантування безпечного виконання професійних обов'язків.

Таким чином, дефіцит належного теоретичного обґрунтування та невідкладна потреба в підготовці компетентного педагога, здатного ефективно забезпечувати навчально-виховний процес, зумовили вибір теми цього дослідження: «Формування професійних компетентностей студентів з основ охорони праці».

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні та розробленні методичних рекомендацій і контрольних завдань, а також експериментальній перевірці їх ефективності під час занять з охорони праці.

Відповідно до мети визначено такі завдання:

1. Охарактеризувати сутність проблеми педагогічного професіоналізму й уточнити зміст компетенцій майбутніх фахівців із курсу «Основи охорони праці».
2. Розробити методичні рекомендації й комплекс контрольних завдань для систематизованого вивчення дисципліни «Основи охорони праці».
3. Провести експериментальну апробацію щодо впровадження розроблених методичних матеріалів і завдань з охорони праці.

Для досягнення визначених завдань застосовано такі методи дослідження:

Теоретичні: вивчення та порівняльний аналіз психолого-педагогічної літератури, навчально-методичних видань, аналіз законодавчої бази, зіставлення показників ефективності навчання студентів контрольної та експериментальної груп.

Емпіричні: цілеспрямоване спостереження, анкетування, бесіди, тестування.

Експериментальні: проведення педагогічного дослідження та подальша оцінка результатів із застосуванням кількісних і якісних показників.

Практичне значення отриманих висновків полягає в розробленні й перевірці методичних матеріалів та завдань різного рівня складності, що можуть використовуватись у процесі підготовки студентів закладів фахової передвищої та вищої освіти.

Для з'ясування реальної дієвості та об'єктивної оцінки результатів запровадження розроблених «Методичних вказівок і контрольних завдань з дисципліни «Основи охорони праці» було проведено низку педагогічних експериментів зі студентами. Учасниками дослідження стали студенти двох груп, які далі згадуватимуться як контрольна та експериментальна. Цей експеримент виконувався в кілька послідовних етапів і мав на меті з'ясувати, наскільки пропоновані методичні матеріали здатні вплинути на успішність і загальний рівень підготовки майбутніх фахівців із «Основ охорони праці».

Для більш наочного порівняння проміжних і фінальних показників успішності були складені узагальнення. У яких наведено зміни успішності та середнього балу в обох групах на початку та в кінці дослідницького періоду.

Як видно, експериментальна група продемонструвала істотний приріст за обома ключовими показниками. Зміни в контрольній групі хоч і були позитивними, проте значно скромнішими. Таким чином, можна констатувати, що використання спеціально розроблених «Методичних вказівок і контрольних завдань» для курсу «Основи охорони праці» справді впливає на результати навчання: студенти легше засвоюють теоретичний матеріал, краще виконують домашні завдання й швидше інтегрують нові знання в практичну площину.

Таким чином, на підставі різнобічної оцінки процесу й результату навчання можна дійти

висновку, що впровадження «Методичних вказівок і контрольних завдань з дисципліни «Основи охорони праці» є дієвим засобом підвищення рівня теоретичної та практичної підготовки майбутніх фахівців. Студенти, які працювали з цими матеріалами, продемонстрували глибше розуміння змісту навчальних модулів, вищу мотивацію і кращі результати підсумкового контролю. Це підтверджує доцільність подальшого розширення сфери застосування розроблених методичних рекомендацій у закладах професійно-технічної й вищої освіти.

ВЕЛИЧКО Я. І.,

асистент кафедри менеджменту,
yana0505050@gmail.com

ЛЕЩЕНКО І. О.,

здобувач вищої освіти,

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

ГНУЧКІСТЬ ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСВІТНІХ ТРАЄКТОРІЙ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

***Анотація.** У тезах проаналізовано сутність індивідуальної освітньої траєкторії як персоналізованого шляху розвитку здобувачів освіти в системі вищої освіти. Визначено ключові компоненти індивідуалізації навчального процесу: гнучкість змісту, темпу, форм навчання та самостійне планування освітнього маршруту. Узагальнено основні моделі формування індивідуальних освітніх траєкторій, їх переваги та виклики. Підкреслено роль цифровізації, педагогічного супроводу та розвитку академічної культури в успішній реалізації індивідуалізованого підходу, особливо в умовах магістратури. Обґрунтовано, що гнучке проектування освітніх траєкторій є важливою передумовою підвищення конкурентоспроможності випускників та адаптивності системи вищої освіти до сучасних викликів.*

***Ключові слова:** індивідуальна освітня траєкторія, гнучкість освіти, вища освіта, цифровізація навчання, дуальне навчання, мікрокваліфікації, академічна мобільність, професійний розвиток.*

Індивідуалізація освітнього процесу у системі вищої освіти дедалі більше розглядається як базова умова підвищення його якості й відповідності сучасним викликам глобалізації, цифровізації та розвитку економіки знань. Формування індивідуальних освітніх траєкторій забезпечує можливість гнучкого вибору студентами змісту, темпу, форм навчання, орієнтує їх на активну позицію щодо побудови власного професійного шляху.

Під індивідуальною освітньою траєкторією розуміють персональний шлях здобувача освіти, який формується на основі його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, освітніх запитів і життєвого досвіду [1]. Її основною метою є розвиток творчого потенціалу, підтримка саморозвитку та забезпечення готовності до професійної мобільності в умовах постійних змін економіки і технологій. Індивідуальна освітня траєкторія не лише дозволяє задовольнити освітні потреби студента, а й стимулює його особисту відповідальність за результати навчання.

Особливої актуальності набуває реалізація індивідуальних траєкторій у магістратурі, оскільки саме на цьому рівні освіти зростають вимоги до індивідуальної освітньої гнучкості, міждисциплінарності підходів та здатності швидко адаптуватися до запитів ринку праці [2]. Здобувачі магістерських програм повинні мати можливість вибору як академічного змісту навчання, так і варіативних форм практичного досвіду – через стажування, проєктні роботи, сертифікаційні модулі або участь у міжнародних програмах мобільності.

Сучасні міжнародні стандарти розвитку вищої освіти орієнтують на створення індивідуалізованих середовищ навчання, що передбачає використання персоналізованих освітніх маршрутів, цифрових платформ управління освітніми траєкторіями, систем наставництва та супроводу освітнього розвитку студентів [1].

Досвід вітчизняних і зарубіжних практик доводить, що формування індивідуальної освітньої траєкторії потребує врахування таких ключових компонентів, як:

- індивідуалізація цілей навчання, що забезпечує узгодження академічних результатів із особистісними та професійними прагненнями здобувача освіти;

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС.....	145
<i>Бобак М. І.</i> DISCUSSION TECHNIQUE AS EFFECTIVE INTERACTIVE TECHNOLOGY IN MASTERING FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE.....	147
<i>Бочар І. Й., Бабай О. Д.</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ З ОСНОВ ОХОРОНИ ПРАЦІ.....	149
<i>Величко Я. І., Лещенко І. О.</i> ГНУЧКІСТЬ ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСВІТНІХ ТРАЄКТОРІЙ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	151
<i>Величко Я. І., Терьохіна Д. С.</i> ГНУЧКЕ УПРАВЛІННЯ ВИЩОЮ ОСВІТОЮ: НАУКОВІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ.....	153
<i>Галатюк М. Ю., Галатюк Ю. М.</i> УМІННЯ САМОСТІЙНО ЗДОБУВАТИ ЗНАННЯ – КЛЮЧОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ УЧНЯ.....	155
<i>Гуревич Р. С., Опушко Н. Р.</i> ІНТЕГРАТИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ФОРМУВАННІ ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ.....	157
<i>Демкова В. О., Кузьминський О. В.</i> ВИКОРИСТАННЯ КОНТУРНИХ КАРТ З АСТРОНОМІЇ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	159
<i>Ізюмченко Л. В., Пікож А. Г.</i> МЕТОДИЧНІ ВИКЛИКИ ТА ОСВІТНІ МОЖЛИВОСТІ STEAM-ПРОЄКТУ «ЯК ОБРАТИ ЯКІСНИЙ ХАРЧОВИЙ ПРОДУКТ».....	162
<i>Karasiowa O. V.</i> THE WAYS TO REDUCE STUDENTS' ANXIETY AND ENHANCE LEARNING WHEN SPEAKING ENGLISH.....	165
<i>Кудінов М. В.</i> ДИДАКТИЧНІ ІГРИ З МАТЕМАТИКИ У ПОЗАКЛАСНІЙ РОБОТІ ЗІ СТУДЕНТАМИ.....	167
<i>Лазаренко О. М.</i> ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК УСПАДКОВАНОЇ В НІМЕЧЧИНІ: ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ЛІНГВОДИДАКТИЧНОЇ ТРАДИЦІЇ.....	169
<i>Олійник О. Й.</i> ДОСЯГНЕННЯ ТА ВИКЛИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ КРІЗЬ ПРИЗМУ НМТ-2024 УЧНІВ/СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.....	171
<i>Онук Л. Л.</i> ІНТРОДУКЦІЯ РОСЛИН ЯК МЕТОД ЗБЕРЕЖЕННЯ РІДКІСНИХ ВИДІВ.....	174
<i>Оршанський Л. В.</i> НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА «ОСВІТА ДЛЯ ЖИТТЯ» ТА МІСЦЕ В НІЙ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ.....	176
<i>Охота Ю. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	178
<i>Павликівська Б. М., Кочерга З. Р.</i> ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	180
<i>Пасько А. Я.</i> ПОКРАЩЕННЯ ПУБЛІКАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ СЕРЕД УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ.....	183
<i>Пашинський А. В.</i> РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ НАВИЧКИ ВИЖИВАННЯ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ.....	184
<i>Пітік Т. С.</i> НЕСТАНДАРТНІ УРОКИ ФІЗИКИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ ТА РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ.....	186
<i>Похилько В. І.</i> ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ НОВАЦІЙ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЯКІСТЬ ОСВІТИ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ВИПУСКНИКІВ.....	188
<i>Починок Ю. М.</i> ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ: ДОСЯГНЕННЯ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ.....	190
<i>Привроцька І. Б.</i> АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ СКЛАДАННЯ ІСПИТУ КРОК-1 З ДИСЦИПЛІНИ «МЕДИЧНА БІОЛОГІЯ» СТУДЕНТАМИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І.Я. ГОБАЧЕВСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ.....	191
<i>Просянкін Д. І.</i> ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ФІЗИКИ.....	193
<i>Процик Н. І., Ціцюра І. І.</i> ПРИНЦИП НАСТУПНОСТІ У НАВЧАННІ МАТЕМАТИКИ В 5 КЛАСІ.....	195